

GRAN IGEN

Lövmiljonerna lockar inte

REPORTAGE: MATS HANNERZ

EFTER STORMEN GUDRUN höjdes starka röster för att ändra trädslagsblandningen i den sydsvenska skogen. Granen blev det svarta fåret, nu skulle lövträd och andra arter få mer plats. Staten sköt till 200 miljoner i bidrag för lövplantering på Gudrunhyggen. Men intresset svalnade snabbt hos skogsägarna, och hittills har bara 25 till 30 procent av bidraget utnyttjats. Ytterligare

130 miljoner kronor ligger kvar och väntar på ansökningar.

– ”Gudrunbidraget” ska fortsätta till 2010, men vi kan aldrig vara säkra på att det finns kvar så länge. I dagens ekonomiska läge finns en risk att det dras in tidigare, varnar Jonas Bergquist, föryrngningsexpert på Skogsstyrelsen. Men för 2009 ligger troligen bidraget säkert, och ansökningar är därför välkomna inför vårens planteringar.

Han är bekymrad över det låga intresset

för lövplanteringar som har flera förklaringar. De senaste åren har varit hektiska för skogsägarna i södra Sverige. Återplanteringar, upprepade barkborreskador och ogynnsam väderlek har gjort att det inte har funnits tid att dessutom jobba med lövplantering.

LÖVFÖRYNGRINGEN KRÄVER mycket arbete och kontakter med många entreprenörer. Det har dessutom varit brist på både lövplanter och kapacitet för markberedning under flera år, säger Jonas. Många markägare skyggar nog för den planering och det tuffa arbete som en lövplantering innebär. Att det behövs stängsel skrämmar också. Det finns många skogsägare som inte vill ha det – det blir ju svårare att röra sig i en stängslad skog.

Merabetet och ”fel” rådgivare. Två förklaringar till det svala lövintresset efter Gudrun, tror Jonas Bergquist på Skogsstyrelsen.

En annan viktig faktor är de råd som skogsägarna får. Skogsägarnas närmaste kontakt är ofta en virkesköpare, som av naturliga skäl är mest intresserade av gran, menar Jonas Bergquist. Skogsstyrelsens konsulenter lyfter gärna fram lövet som ett alternativ, men konsulterna har inte samma intensiva direktkontakt med markägarna som de hade förr.

– Det har också varit en attitydförändring efter Gudrun. Direkt efter stormen var debatten granfientlig. Men efterhand har ”granens vänner” formerat sig och lyft fram granens fördelar.

EN TREDJE FAKTOR, som inte ska underskattas, är en rädsla för att lövskog kan ge ökade anspråk från naturvården.

– Det finns en underliggande oro för att lövskog som planteras idag kan konfiskeras för naturvård i framtiden. Även om oron skulle vara obefogad är den en realitet, menar Jonas Bergquist.

Men fortfarande finns alltså mycket pengar att hämta för lövplanteringar under våren. Visst har ansökningar kommit in, men det är inte troligt att det blir någon jätterusch. De flesta markägarna har redan planerat sina föryrngningar för våren. Det finns dock inget stoppdatum för ansökningar.

...men Per vill slippa stormskadorna

En skogsägare som har utnyttjat bidraget till ädellöv är Per Stålhammar på gården Boda 10:1 i Stenberga utanför Vetlanda. Stormen Gudrun svepte bort över 40 hektar ung granskog på hans 240 hektar stora fastighet. När chocken hade lagt sig och uppröjningsarbetet började bli klart kände Per att det var dags att ompröva trädslagsvalet.

Det blev en mix av trädslag, där granen fick sällskap av douglasgran, lärk eller bok. Idéerna var hans egna och kunskapen samlade han in från litteratur och kontakter. En studieresa till Skåne gav de nödvändiga grunderna för anläggningen av ett bokbestånd.

– Det här är inga boktrakter idag, men om klimatet ändras kan boken passa på mina bördiga marker, säger Per Stålhammar.

Boken planterades våren 2007 på drygt två hektar som hägnades in. Samtidigt planterade han ett glesare förband med björkar, som ska fungera som skyddande amträd.

– I våras hade jag trots det lite frostsador på bokplantorna, men det verkar som om de klarar sig i alla fall, säger han.

Kostnaden för planteringen blev hög eftersom han lejde bort hela arbetet. Han tror att statsbidraget täckte merkostnaden jämfört med en granplantering.

– Nu hoppas jag slippa den smärtsamma erfarenheten med en så stor stormfällning igen, säger han. Med de nya trädslagen har jag åtminstone spridit riskerna en del. MH

STÖDMILJONERNA KVAR

"Gudrunbidraget" är ett stöd för återbeskogning av hyggena. Av totalt 450 miljoner kronor är 200 miljoner avsatta för ordinarie löv (tex björk och hybridasp), ädellöv (som ek, bok och ask) och naturlig föryngring med viltskadekänsliga trädslag (flera lövträd och i vissa fall tall).

50 % av dessa bidrag har hittills betalats ut till ordinarie löv, 40 % till ädellöv och 10 % till viltskadekänsliga trädslag. Bidraget ska ge full kompensation för merkostnaden jämfört med en ordinarie barrföryngring. I praktiken har det legat på 20 000 - 30.000 kronor/ha. Bidraget upphör efter år 2010.

Landsbyggsprogrammet har ett särskilt stöd till nybeskogning med ädellöv. Vanligen maximeras bidraget till 20 300 kronor/ha. Det uppgår till 777 miljoner kr/år fram till 2013.

Det ordinarie ädellövskogsstödet kompenserar för de högre kostnader som uppstår på grund av föryngring med ädellöv. Avsett främst för föryngring av befintlig ädellövskog. MH

Gödsla!

Sälj för dubbla produktionskostnaden.

Rätt gödsling i rätt bestånd gör att du kan producera virke för 200 kr/m³ och sälja för ett rotvärde på 400! Med SG-systemet får du ett komplett paket med allt ifrån rådgivning till markburen gödsling med specialutrustning och GPS-baserad dokumentation. Enkelt och tryggt. Läs mer på www.sg-systemet.com eller ring Skogens Gödslings AB på 0418-76500.

